

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 422

van **STIJN DE ROO**

datum: 28 februari 2022

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Landbouwsector - Stopzetting bedrijf

De titel van het artikel in VILT (Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw) van 11 februari 2022 'Als stoppen de enige optie is.. Is er leven na de landbouw?', spreekt voor zich. Slechte prijsvorming, hoge investeringslasten en maatschappelijke druk leidt al jaren tot een verkleining van het aantal landbouwbedrijven in ons land. Vaak gaat er een lang traject vooraf aan de stopzetting van een bedrijf, een proces waar Boeren op een Kruispunt (BoeK) vaak bij betrokken is. De hulporganisatie begeleidt boeren in nood.

De hulporganisatie ontving in 2021 232 meldingen voor ondersteuning, een forse stijging van 44 procent ten opzichte van 2020 toen het aantal meldingen op 161 lag. In 2019 lag het aantal meldingen op 148. Bovendien zet de stijgende trend zich ook door in de eerste weken van 2022.

Els Verté, directeur van Boeren op een Kruispunt, geeft aan dat een sterke verhoging van de aanvragen vooral kwam uit de varkenssector en dat het gaat om mensen die het niet meer zien zitten en soms kampen met depressieve of zelfs zelfmoordgedachten. Vaak vormen liquiditeitsproblemen een trigger voor een golf van miserie.

Adviseurs van BoeK gaan - nadat een melding is binnengekomen - in gesprek met de boer in nood. Er wordt een analyse gemaakt van de levensvatbaarheid van het bedrijf en het toekomstperspectief. Vooral bij varkensbedrijven is uit de analyse in 2021 gebleken dat een voortzetting van de bedrijfsactiviteiten niet raadzaam is en wordt vervolgens gekeken naar oplossingen, bijvoorbeeld door de verlieslatende activiteiten af te stoten en de winstgevende activiteiten te behouden.

Een aantal varkensboeren hebben in 2021 ook de carrièreswitch gemaakt naar een ander beroep. De adviseur van BoeK geeft in het artikel aan dat gestopte boeren in zeer uiteenlopende economische sectoren terecht komen. De redenen voor de overstap naar een andere job zijn liquiditeitsproblemen, hoge investeringen en strengere regelgeving en milieueisen.

1. Hoeveel boeren precies hebben in de laatste 3 jaar een carrièreswitch gemaakt? Graag een overzicht van het aantal per provincie, per sector.
2. Kan de minister een overzicht bezorgen van de sectoren waarin "de laatste drie jaar gestopte boeren" terecht gekomen zijn? Graag een overzicht van de verschillende sectoren per provincie.
3. Hoeveel van "de laatste drie jaar gestopte boeren" zijn gestopt wegens financiële problemen? Graag een overzicht van het aantal per provincie.

4. Hoeveel van "de laatste drie jaar gestopte boeren", die geen opvolging hebben, zijn gestopt wegens noodzakelijke hoge investeringen om hun bedrijf levensvatbaar te houden? Graag een overzicht per provincie.
5. Hoeveel van "de laatste drie jaar gestopte boeren" zijn gestopt wegens de strengere regelgeving en milieueisen? Graag een overzicht per provincie.
6. Heeft de minister zicht op het aantal zelfdodingen in de landbouwsector tijdens de laatste 3 jaar? Is dit vergelijkbaar met andere beroepscategorieën of ligt het cijfer hoger?
7. Is er beleidsmatig voldoende aandacht voor psychosociale problemen in de landbouwsector? Heeft BoeK hiervoor voldoende gekwalificeerd personeel in dienst? Hoe kan beleidsmatig nog meer worden ingezet op de preventie van psychosociale problemen en het verbeteren van psychosociaal welbevinden?
8. Welke extra beleidsmaatregelen plant de minister voor landbouwbedrijven in moeilijkheden?
9. Welke extra beleidsmaatregelen plant de minister voor landbouwbedrijven die stoppen als gevolg van de programmatische aanpak stikstof (PAS)?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 422 van 28 februari 2022
van **STIJN DE ROO**

1-5. De Vlaamse overheid verplicht ondernemingen die hun activiteiten gedeeltelijk of volledig stoppen of heroriënteren niet om hun achterliggende beweegredenen te motiveren. Mijn diensten beschikken derhalve niet over de gevraagde cijfers.

6. Publieke data over suïcide(pogingen) worden ontsloten door het Agentschap Zorg en Gezondheid (<https://www.zorg-en-gezondheid.be/su%C3%AFcidedepogingen>).

Deze cijfers zijn onderverdeeld in onder meer geslacht, leeftijdscategorie, burgerlijke status en economische toestand, maar niet tot op niveau van beroepsactiviteit.

7. In het actieplan welbevinden van de landbouwers zal er bijzondere aandacht besteed worden aan het mentale welbevinden van de landbouwers. Beleidsmatig is het belangrijk dat we zo veel mogelijk partners betrekken die hierin een rol kunnen spelen.

De bestaande mogelijkheden van de naschoolse landbouwvorming kunnen door organisaties al ingezet worden op het mentaal welbevinden. Ook naar communicatie werd er het voorbije jaar al aandacht besteed aan het psychosociale aspect in de nieuwsbrieven van het Departement Landbouw en Visserij.

Boeren op een Kruispunt heeft afspraken met een pool van psychologen die bijna onmiddellijk inzetbaar zijn. Hiervoor ontvangt Boeren op een Kruispunt overheidssteun zodat deze ondersteuning laagdrempelig kan ingezet worden voor landbouwers die dat nodig hebben. Ik vind het belangrijk dat landbouwers weten dat deze mogelijkheid bestaat en dat het niet hoeft te betekenen dat het problematisch gesteld is met hun bedrijf. Blijkbaar bestaat het idee dat Boeren op een Kruispunt er alleen is voor crisissituaties. Dit idee vormt een drempel om bij Boeren op een Kruispunt ondersteuning te zoeken. Deze drempel naar Boeren op een Kruispunt betreur ik enorm. Ik zou heel graag hebben dat landbouwers de stap naar psychologische ondersteuning vroeger zetten en niet wachten tot de problemen zwaarder worden.

Daarnaast kan Boeren op een Kruispunt landbouwers ook ondersteunen in het vinden van hulp en ondersteuning in het reguliere aanbod en hierbij laagdrempelig en warm doorverwijzen. De adviseurs van Boeren op een kruispunt hebben de nodige basisvaardigheden om landbouwers met psychosociale problemen te ondersteunen.

Beleidsmatig gebeurt er hier al heel veel rond. Alleszins vind ik het enorm belangrijk om zo veel als mogelijk verbinding te zoeken met het reguliere welzijnsbeleid, zowel rond preventie als de zorg- en hulpverlening, en de expertise en het aanbod die daar aanwezig zijn ten volle te benutten. Het is ook belangrijk dat Boeren op een Kruispunt bij het inzetten van psychologische hulp voor landbouwers het reguliere aanbod en de bijhorende expertise blijft benutten bij het doorverwijzen, en blijft zorgen dat de landbouwers hier snel een beroep op kunnen doen.

8. Voor de varkenssector heb ik in het najaar vorig jaar nog een ondersteuningspakket van 16 miljoen euro ter beschikking gesteld. Daarnaast is voor verschillende sectoren ook de overbruggingslening via VLAIO beschikbaar gesteld.

9. Voor bedrijven die ten gevolge van de programmatische aanpak stikstof, al dan niet vrijwillig, het bedrijf stopzetten zal de Vlaamse regering een regelgevend initiatief nemen voor flankerende maatregelen zoals beschreven in de conceptnota PAS van de Vlaamse Regering van 23 februari 2022.